

APEH 2008-2009.

Az APEH számára a számos eredménnyel zárult elmúlt esztendő a szervezeti stabilizálódás és a jövő felé fordulás éve volt. Az állam működéséhez 2008-ra előírt adó-, járulék- és illetékbevételek beszédésében, valamint a feketegazdaság „kifehérítésében” szolgáltatásaink korszerűsítésével és hatósági eszköztárunk széleskörű alkalmazásával jártunk el, miközben megalkottuk a következő évekre szóló stratégiai tervünket is. A jelen feladatainak megvalósítása mellett a jövőben való gondolkodás lehetőségét az teremtettem meg, hogy következetes munkával letisztultak a 2007-ben végrehajtott regionális szervezeti átalakítás nyomán újrászervezett munkafolyamatok és befejeződött az illetékek beszédésének integrálása is.

Az **államháztartási bevételek** közül az APEH számláin megjelenő bevétel 2008. évben (a magánnyugdíj-pénztárakkal összefüggő befizetéseket figyelmen kívül hagyva) 8937 milliárd forint volt, amely összeg 569 milliárd forinttal több az előző évinél. A magánnyugdíj-pénztári befizetések kezelése 2007. január 1-jétől került az APEH feladatai közé, ezen bevételek összege a 2007. évi 286 milliárd forintról 2008. évre 353 milliárd forintra emelkedett. A szerencsejáték-felügyeleti eljárások eredményeként befolyt nettó bevétel meghaladta az 5 milliárd forintot, amelynek 89 százaléka engedélyezési és ellenőrzési díjakból származott.

Az összes bevétel meghatározó hányadát jelentő, ún. **kiemelt adónemekből** (áfa, szja, tao, eva, társadalombiztosítási, valamint munkaadói és munkavállalói járulékok, illetékek) összességében 6,6 százalékkal, 540,5 milliárd forinttal több bevétel folyt be, mint az előző évben. Ezen adónemek együttes éves bevétele a költségvetési törvényben szereplő előirányzatnak megfelelően realizálódott.

Eredményeinkben fontos szerepet tulajdonítunk annak, hogy az adóbeszedési tevékenységek kettős irányultságára – az ügyfelek számára nyújtott szolgáltatásokra és az adóelkerüléssel szembeni gyors, szakértői, jól előkészített hatósági fellépésekre – egyaránt hangsúlyt helyeztünk. **2012-ig szóló stratégi-**

ánk középpontjában is ezt a szemléletmódot állítottuk, célrendszerünket azzal kiegészítve, hogy szervezeti működésünk jobbítását is azonos súlyú célnak tekintjük. Stratégiánk meghatározásakor a lehető legszélesebb körű tekintéssel próbáltunk eljárni – a közgazdaságtudomány neves szakértőinek prognózisai mellett figyelemmel voltunk a külföldi adóhatóságok bevált módszereire, a nemzetközi tendenciákra és saját munkatársaink javaslatai mellett hazai kritikusainkra is. Elsősorban a törvénytisztelő adózó egyszerűbb és gyorsabb adózási feltételeinek fejlesztését tartjuk fontosnak, de számításba vettük hatósági eszközeink lehetséges hatékonyabb alkalmazási lehetőségeit is. Céljaink konkrét feladatait úgy állapítottuk meg, hogy megoldásukkal eredményesebben tudjunk eleget tenni a közszolgálati követelményeknek.

Adótörvényeink végrehajtásában és végrehajtatásában mindig szem előtt tartottuk, hogy az adózásban, illetékfizetésben érintetteknek elsősorban ismernie kell tennivalóit. Ezt pedig az adóhivatal széleskörű **tájékoztatással** tudja segíteni. Stratégiai tervünknek is része, hogy a helyi igényeknek és lehetőségeknek megfelelően (esetleg az érdekképviselőkkel, közttestületekkel közösen) külön ügyfél-tájékoztatási formákat szervezzünk (kihelyezett ügyfélfogadás, fórumok stb.). Évek óta bevált kommunikációs csatornáink – a média lehetőségeinek kihasználása, különböző társadalmi csoportok számára tartott előadások, népszerű rendezvényeken való aktív részvétel, stb. – mellett egyre intenzívebben élünk a korszerű technológiák nyújtotta lehetőségekkel is.

2008-ban folytattuk – és bátran állíthatjuk – döntő áttörést is elértünk **elektronikus szolgáltatásaink** bővítésében. Az év elejétől az adóalanyok nyilvántartását érintő bejelentő és változás-bejelentő adatlapok, valamint az adó-, jövedelem- és illetékességigazolás iránti kérelmek az Ügyfélkapun keresztül az interneten is benyújthatóak. 2008-ban 32,5 ezer darab kérelem érkezett be ilyen módon, amelyek alapján 12,5 ezer igazolást elektronikusan, 17,5 ezret pedig papír formában kaptak meg az adózók. Igaz, hogy az összesen kiadott 587 ezer **adó-, jövedelem- és illetékességigazolás-hoz** képest ez még csekély arányt jelent, de a tendencia az

év folyamán növekvő volt. Még nem nagy számban, de az előző évinél már több (összesen 660 esetben) a közigazgatási hatóság nyújtotta be az eljárásához szükséges igazolás kiadása iránti kérelmet az adózók hozzájárulása alapján. Ezek alapján a kiadott igazolásokat rögtön a közigazgatási hatóság részére küldtük meg, így az adózók ügyintézése egyszerűbb volt. Gyorsította az ügyintézését az a 8,5 ezer adózó, amely kérelméhez mellékelte a nyilatkozatát, és így az igazgatóságok az igazolást közvetlenül az igazolást felhasználó szervezet részére küldhették meg. Az igazolást felhasználó szervezetek 2008. folyamán a korábbinál kevesebb esetben kértek tájékoztatást az igazolás valóságáról, amiben szerepe van az elektronikus út bővülésének.

A sokirányú fejlesztés közül érdemes kiemelni, hogy 2008. szeptember 1-től megújult az **APEH internetes honlapja**, ami nemcsak szervezetünk új logójának, színvilágának közvételét jelentette, hanem a számtalan adózást segítő információnak a rendszerezettebb, könnyebben elérhető megjelentetését. A közérdekű információkat szolgáltató adatbázisaink köre az év folyamán tovább bővült, így lekérdezhetőek a csoportos áfa-alanyiságot választó adózók, az áfa- és eva-alanynak nem minősülő, de adószámmal rendelkező jogi személyek és egyéb szervezetek, valamint a végrehajtás alatt álló adózók főbb adatai is. Új szolgáltatást is kidolgoztunk azaz, hogy lehetővé tettük a „Személyes **adónaptár**” összeállítását, amely segítséget nyújt az adózóknak bevallási, adatszolgáltatási és befizetési kötelezettségeik jogszerű teljesítéséhez. Az ügyfélkapus regisztrációval rendelkező felhasználóknak lehetősége van arra is, hogy személyes adónaptárukat elmentsék, e-mail értesítést kaphatnak a bevallás benyújtásának határideje előtt, valamint változás esetén. Új, elektronikusan elérhető szolgáltatásunk az is, hogy a magánszemélyek jogszabályban meghatározott adataikhoz egyedi azonosítóval és titkos jelszóval hozzáférhetnek. Ez évtől kezdődően pedig az Abev-exe program felületen található nyomtatványok egy része már Java-s programfelületen is elérhető, illetve használható. Mindezen fejlesztéseink hatását azzal is érzékeltük, hogy az év során a hivatal honlapját egymillióval több alkalommal (összesen több mint 17 milliószor) keresték fel, mint az előző esztendőben. A honlapon elérhető programokból pedig közel 40 százalékkal több letöltés történt (összesen 27,7 millió).

Kétségtelen tény, hogy honlapunkon keresztül érhetőek el a legfrissebb adózási információk és ezúton is van lehe-

tőség **írásos kérdésfeltevésre**. Ezzel is egyre többen, 2008-ban már 26,5 ezer esetben éltek is az érdeklődők, ami 60 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest. **Contact Centerünk** működését folyamatosan, a növekvő igényekhez igazítva, lehetőségeinknek megfelelően fejlesztjük, amit stratégiai feladataink között is szerepeltünk. Az év során havonta átlagosan 63 ezer telefonbeszélgetést folytattak ügyintézőink (az előző évben havi átlagban még csak 57 ezret regisztráltunk). A beszélgetések átlagos ideje nem változott (3,5 perc), viszont lényegesen, 40 százalékkal nőtt azon hívások száma, ahol az automatikus választ a hívó elfogadta, így a sikertelennek minősülő hívások mennyisége jelentősen (felére) csökkent, fejlesztéseink tehát eredményesnek tekinthetők. Az ügyfelek pontos és egységes tájékoztatásához telefonos ügyintézőink részére a második félévtől bevezettük az ún. „Tudásbázis” programot, melyet folyamatosan építünk tovább és egyre több ügyintézőnk számára hozzáférhetővé teszünk.

2008-ban az áfa törvény változásai, a biztosítási jogviszony, az östermelők bejelentkezése, a TEÁOR 08-ra, valamint az új szakmakódra történő átállás sok tájékoztatást igényelt. Részben ennek is tulajdonítható az **ügyfélszolgálatainkon** személyesen megjelenők változatlanul magas száma (2008-ban is meghaladta a 2,6 milliót). Ez indokolta, hogy középtávú stratégiánkban is célul tűzzük ügyfélfogadási körülményeink folyamatos javítását, különösen a fővárosban. Ebből 2008-ban már annyit meg tudtunk megvalósítani, hogy egységesítettük ügyfélszolgálataink nyitvatartási rendjét, a központi ügyfélszolgálatokon pedig lehetővé tettük a **bankkártyával történő fizetést**. Az igazolások kiadásához, bevallások benyújtásához, folyószámlák rendezéséhez és egyéb adófizetési célokból az adózók 328 millió forintot fizettek be bankkártyával.

Az internetalapú adózási technológia fejlődése megnyilvánult abban is, hogy már nem csak a kötelező előírások alapján nyújtják be elektronikus úton rendkívül széles körben bevallásaikat az adózók, hanem összességében a beérkezett **bevallások** többségét már az internet segítségével készítik el, illetve nyújtják be. December végére a nyilvántartásba vett 19,6 millió bevallásnak több mint négyötöde elektronikus támogatással készült el. Az elektronikusan beadott bevallások fogadásának, feldolgozásának, a hibák javításának eljárási rendjét és informatikai hátterét a tapasztalatokhoz igazodva módosítottuk, illetőleg új elemekkel bő-

vítettük. 2008-tól az internetes honlapunkra kihelyeztük, illetőleg folyamatosan kiteszszük az új nyomtatványok, valamint kitöltési útmutatók tervezetét annak érdekében, hogy az adózók mielőbb megismerkedhessenek a nyomtatványok adattartalmával, a jogszabályokban történt változásokkal. Ezt a gyakorlatunkat folytatjuk 2009-ben is, mivel nemcsak a törvényi előírások módosultak, hanem intenzíven dolgozunk az **adóadminisztráció csökkentésén** is, aminek egyik elsődleges megjelenési formáját nyomtatványaink tükrözik. Ebben jelentős lépés a bevallással egyenértékű, kizárólag elektronikusan beadható nyilatkozat megjelenése, melyre az adóelőjárás törvény változása teremtette meg a feltételeket. Amennyiben ugyanis az adózónak nem keletkezett adókötelezettsége, 2009-től bevallás helyett beküldheti az Ügyfélkapun keresztül azt az elektronikus űrlapot, amelyen erről nyilatkozik.

Törvénybe foglaltan valósulhat meg stratégiai feladataink közül az **egyszerűsített szja bevallás** rendszerének működtetése, ami már a 2008. évben szerzett adóköteles jövedelmekről teendő adóbevallás esetén választható lehetősége az adózóknak. Mindazok számára tehát, akik a feltételeknek megfelelnek, és erről a kipostázott egységcsomagban található (vagy az internetes honlapunkról letölthető) nyilatkozatot kitöltve visszajuttatják, az adóhivatal a rendelkezésére álló adatokból készíti el a bevallását.

Az elmúlt év során az **adózók számosságában, összetételében** többirányú változás volt megfigyelhető. Az egyéni vállalkozók számát a mérséklődés, a magánszemélyek, őstermelők körét a jelentős mennyiségű adószám igénylés, a társaságok csoportját a megnövekedett cégalapítás jellemezte. Utóbbit segítette a félévtől lehetővé vált gyorsított és elektronikus eljárási rend bevezetése is. Egyidejűleg folytatódott a végelszámolások számának növekedése is, 2008-ban több mint nyolcezer cég határozta el jogutód nélküli megszűnését.

Nagy sajtóvisszhang kísérte 2008-ban az új, az EU-s jogszabályoknak megfelelő **TEÁOR nomenklatúrára**, illetve **szakmakódokra** való átállás feladatait. Az automatikusan átfordítható több mint félmillió érintett (221 ezer társas vállalkozás, 16 ezer egyéni

vállalkozó, 284 ezer magánszemély), valamint az átállást már elvégzők mellett – felmérésünk szerint – még ugyancsak félmillió nagyságrendű azon adózók száma, akiknek 2009-ben kell elvégezniük az átállást (több mint 235 ezer társas vállalkozás, közel 78 ezer egyéni vállalkozó és mintegy 132 ezer régi szakmakóddal rendelkező magánszemély). Erre az év végén sajtóközleményben is felhívtuk a figyelmet, mivel a megfelelő tevékenységek szerinti besorolás nélkül számos gazdasági információ nem, vagy csak pontatlanul állítható elő, ami hátrányosan érinti a gazdaságpolitikai döntéshozatalt.

Az adóhivatal idei új lehetősége, hogy pozitív megközelítésű adóalanyi szintű információkkal is rendszeresen segítse a gazdaság szereplőit. 2009. február 10-től először böngészhető honlapunkon az ún. **köztartozásmentes adatbázis**. Az ebben megjelenő adózók saját nyilatkozatuk és az adóhivatali nyilvántartások alapján állammal szembeni kötelezettségeiknek rendben eleget tettek, üzleti partnerként tehát ebből a szempontból megbízhatóaknak tekinthetők.

Az **adóelkerülő magatartások visszaszorítása** terén szolgáltatásaink mellett hatósági eszközeinket is alkalmaznunk kell. Annak érdekében, hogy a törvényesség megtartásával és megtartásával elősegítsük, szükség esetén kikényszerítsük az adózók jogkövetését, az elmúlt években számos új feladatot és jogszabályi felhatalmazást kapott hivatalunk. Köztük tavaly óta írja elő jogszabály, hogy **preventív vizsgálatokat** végezhetünk az újonnan, jogelőd nélkül alakult adózóknál, nem elsősorban mulasztásaikat büntetve, hanem inkább segítve szabályos munkamódszereik megteremtését. Év végi számbavételünk alapján a 30,5 ezer ilyen új gazdasági társaság 27 százaléknál – amelyeket kockázatelemzéssel választottunk ki – a megalakulástól számított 90 napon belül elvégeztük az ellenőrzést. Kis hányaduknál találtunk súlyosabb mulasztást, melyek jelentős részét az adóhatósághoz külön bejelentendő adatok bejelentésének hiánya teszi ki. 2009-ben is tervezzük, hogy az adójogilag kockázatos új vállalkozásoknál gyors helyszíni ellenőrzéseket végzünk, mert egyfelől az érintettek többsége megértette eddigi vizsgálataink munkájukat segítő szándékát, másfelől gyorsabban kiszűrhetők a fiktív célú cégalapítások.

A **foglalkoztatottakkal, biztosítási jogviszonnyal** kapcsolatos, 2007-től kötelező bejelentések fegyelmező

erőt és egyidejűleg nagyobb átláthatóságot adnak a gazdaság szereplői számára. Az elmúlt év során több mint 1,8 millió adatlap érkezett a foglalkoztatási, 144 ezer pedig a biztosítási jogviszonyokkal kapcsolatosan. Ezek gyors feldolgozása mellett 2008-tól új feladata volt az állami adóhatóságnak, hogy az egészségbiztosítási szervekkel együttműködve tisztázza 115,3 ezer „**potyautas**” magánszemély biztosítási jogviszonyát. Az ütemterv alapján végzett kiértékelések és adategyeztetések, majd az év végéig már befejezett ellenőrzések alapján mintegy 31 ezer fő jogviszonya rendezettnek bizonyult, a többi érintett adatainak tisztázása, illetve vizsgálata még folyamatban van.

A **társadalombiztosítási alapokat érintő további ellenőrzéseink** meghatározásában nagy szerepe van kockázatelemzési információinknak, a társhatósági megkereséseknek, egyéb úton érkező jelzéseknek. Az elmúlt évben több mint százezer olyan ellenőrzést végeztünk el, amelyek a járulékkötelezettségek megfelelő teljesítésére irányultak. A társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése kiterjed a TB ellátást biztosítási jogviszony nélkül igénybevevők vizsgálatára, a munkáltatók és kifizetők járulékkötelezettségeinek vizsgálatára is. Ezek ötödében adóalapot érintő hiányosságokat állapítottunk meg, melyekhez szankciók is kapcsolódtak.

Az APEH fontos résztvevője a fekete gazdasággal szemben fellépésnek, ami össztársadalmi érdek. A legkülönbözőbb intézkedések közül, a már említetteken túlmenően ki kell emelni a korábban is végzett áfa, illetve vagyongyarapodási ellenőrzéseinket és néhány új típusú vizsgálatunkat. Ez utóbbiak közé tartoznak a **jövedelem-(nyereség-) minimum alatt vállók ellenőrzései**, melyekkel azokat próbáljuk megtalálni, akikről feltételezhető, hogy az adózás alól fiktív költségek elszámolásával, illetve bevétel eltitkolásával próbálják kivonni magukat. A vizsgálatok során a nyilatkozatot benyújtó adózók nagyobb hányadában megállapítottuk, hogy a vállalkozások bizonyítani tudták az elszámolt árbevételük és a költségeik valóságát, kisebb hányaduk esetében azonban szükségessé vált adónem ellenőrzés elrendelése.

Kiemelt figyelemmel vizsgáltuk az **általános forgalmi adó** fizetési kötelezettséget nem teljesítőket, az áfa bevallás benyújtását elmulasztókat és ezen adójuk minimalizálására törekvőket is. Az áfa minimalizálók körében befejezett 5,5 ezer vizsgálat 70 százaléka megállapítással zárult. Ennél

az adónemnél jelennek meg az értékesítési láncolatok, melyek jellemző szereplői az adóminimalizáló társaságok is. A láncolatok felderítésében és a kapcsolódó közösségi ügyletek vizsgálatában fontos szerepe van a Kiemelt Adózók Igazgatóságán működő **Központosított Ellenőrzési Szakterület**nek. Több száz ügyükből a tavalyi év során 310 fejeződött be, összesen 88,6 milliárd forint adókülönbözet megállapításával. Az elkövetett jogsértések súlyából adódóan az országos átlagot meghaladó, 50 %-os a kapcsolódóan kivetett adóbírság mértéke és sok esetben került sor büntető feljelentés megtételére is.

Ellenőrzéseink során továbbra is fokozottan alkalmazzuk az **EU tagországok közötti információcsere** lehetőségeit is. Fiktív számlázáson alapuló vizsgálatok esetén, láncértékesítések során felmerült csalás gyanúja esetén, valamint különösen nagy összegű Közösségen belüli kereskedelmet bonyolító társaságok vizsgálata során rendszerint nemzetközi megkeresést indítanak az igazgatóságok. A megkeresésre alapozott információcsere mellett 2008-ban intenzívebbé váltak az Európai Unió tagállamaival **közösen végzett ellenőrzések**. Összesen kilenc ilyen országhatáron átnyúló – elsősorban számítástechnikai alkatrész kereskedelem, gépjármű kereskedelem – ellenőrzésre került sor.

A számla- és nyugtaadás teljesítésére, a foglalkoztatás szabályszerűségére, a leltárakra irányuló vizsgálataink jelentős része társhatóságokkal közösen végzett ún. akciók ellenőrzés, melyekre gyakran kerül sor különböző rendezvényeken, piacokon, közterületeken. Az év végéig összesen 67 ezer olyan **adatgyűjtésre** irányuló ellenőrzést végeztünk, amelyek – többek között – ezeknek az aktuális adózási folyamatoknak a feltárását segítik és későbbi vizsgálataikat előkészítéséhez is hozzájárulnak. Negyedük megállapítással, azaz valamilyen szabálytalanság feltárásával zárult. Az **egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló** (összesen 139 ezer) ellenőrzésünkben 104 ezer irányult szintén aktuális adózási folyamatra, melynek jelentősége továbbra is a megelőzésben rejlik, ugyanakkor a feltárt információk az utólagos adóellenőrzések során is hasznosulnak. 2009. évi feladataink kibővülnek a vállalkozások pénzügykezelésének ellenőrzéseivel (közte a kézpénzes üzleti ellenértékek, napi záró készpénzállomány vizsgálatára).

Összességében tavaly különösen eredményesnek bizonyult a 2007-ben megnövelt és gyorsított módon kiképzett revizori létszám intenzív munkája. Nemcsak a korábbi

éveknél nagyobb számú vizsgálat fejeződött be 2008-ban (az előző évinél 20 százalékkal több, összesen 280 ezer), hanem a **megállapított nettó adókülönbözet** összege is lényegesen magasabb volt, december végén meghaladta a 468 milliárd forintot, ami 31 százalékkal volt nagyobb, mint 2007-ben. A megállapításokhoz kapcsolódó **szankciók** összege megközelítette a 304 milliárd forintot, ami az előző évhez viszonyítva 43 százalékos emelkedést jelent. A 2008-ban befejezett, 16 ezer szerencsejátékokra irányuló ellenőrzés végeztével több mint háromezer bírságoló határozat született, amelyekben közel kilencszázmillió forint bírság került kiszabásra.

2009-ben is legfontosabb vizsgálati céljaink közé tartozik a **feketegazdaság fehéritése**, ami elsősorban azoknak a vizsgálatoknak a folytatását jelenti, melyek az adójogi szempontból kockázatos adóalanyok ellenőrzésére irányulnak. A korábbi évekhez hasonlóan ez évben is nyilvánosságra hozzuk ellenőrzési irányelveinket, melyekben részletesen szólnunk minderről.

Stratégiánkban számba vettük mindazon lehetőségeinket, melyek saját erőink jobb felhasználásával, új munkamódszerekkel járulhatnak hozzá **hatósági tevékenységünk** eredményesebbé tételéhez. Számos elképzelést szeretnénk megvalósítani ellenőrzéseink olyan javítása érdekében, hogy minél pontosabban jelöljük ki vizsgálatra a nagy valószínűséggel mulasztókat és ellenőrzéseink szakszerűsége, pontossága ne romoljon, viszont a ráfordított idővel, revizoraink szellemi kapacitásaival még racionálisabban gazdálkodjunk. Ezeket a törekvéseinket a kapcsolódó informatikai eszköztár fejlesztésével erősítjük és adaptáljuk a nemzetközileg bevált munkamódszereket is.

Az **adótartozások behajtásának** korszerűsítésében elsősorban informatikai lehetőségeink további fejlesztésében gondolkodunk, melyek között célul tűztük az önkormányzatoknál megjelenő adótartozások elektronikus bejelentési lehetőségének megteremtését is. Tavaly eredményeinket tekintve ki kell emelni, hogy az alapos hátralékezelést és a gyors végrehajtási intézkedéseket lehetővé tevő informatikai rendszerünk nélkül nem sikerült volna az előző évinél 13,5 százalékkal nagyobb összegű, összesen

295 milliárd forint kintlévőséget beszednünk. A szervezett munkát az év elejétől központi hátralékcsoökkentési intézkedési terv segítette, amelyben a különböző adós csoportok sajátosságaira tekintettel dolgoztuk ki, majd valósítottuk meg a tennivalókat. Informatikai háttérünk lehetővé tette, hogy tömegszerűen alkalmazzunk ún. adminisztratív végrehajtási cselekményeket, melyek eredményeként a jövedelem letiltások száma és a jelzálogjog bejegyzések közel 2,3-szorosára, a nyilvántartásból történt gépjármű foglалások kétszeresére, az ingatlan végrehajtások száma pedig másfélszeresére növekedett az előző évhez képest.

A teljes **hátralékállomány** összetételét, nagyságát kedvezőtlenül befolyásoló gazdasági folyamatok ellenére a működő adózók körébe tartozók hátralékainak növekedését sikerült megállítani, a nagyszámú behajtási intézkedés eredményeként pedig több kintlévőség folyt be. Miután hátralékezelési szervezetünk kapacitásának korlátai vannak, a kisebb összegű hátralékosok számában bekövetkezett növekedés fékezésére, megállítására az idei évben kell megoldást találnunk.

A 10 millió forint feletti adóhiánnyal rendelkező magánszemélyek esetében élünk a jogszabályi lehetőséggel és kezdeményezzük az adós külföldre utazásának korlátozását. A tavalyi év végén 946 olyan ügyet tartottunk nyilván, amelyekben az **útlevél visszatartás** kezdeményezése már megtörtént, ezekből 290 esetben igazgatóságaink 2008-ban keresték meg az útlevélhatóságot. Ezeknek a magánszemélyeknek az átlagos tartozása meghaladja a 33 millió Ft/fő-t.

A tavalyi év során indított adó- járulék- és illeték-végrehajtási **eljárásaink** száma megközelítette a 485 ezret, amely közel másfélszerese az előző évinek. Az igazgatóságok az elmúlt évben 1611 milliárd forint összegű tartozásra bocsátottak ki inkasszót, 43 milliárd forint értékben foglaltak le ingó, illetve ingatlan vagyont, és közel 60 milliárd forint jövedelmet tiltottak le. Az év végén 241 ezer adózó ellen volt folyamatban végrehajtás, több mint 747 milliárd forint összegű hátralékra. Az internetes honlapunkon közzétett, a végrehajtási eljárás alatti adózókról hetenként frissítésre kerülő lista – átlagosan – 130 ezer adózó adatait tartalmazta.

Világújdonságot jelent **elektronikus árverésünk** rendszerének kialakítása és sikeres működtetése, mely iránt már több külföldi adóhatóság is érdeklődik. A 2008. január 7-én elindított internetes árverési felületen az ajánlattevők száma kezdetben lassan, majd néhány hónap múl-

va a szélesebb körű ismertség következtében dinamikusabban növekedett. Az év végéig több mint háromezerre nőtt a regisztrált felhasználók száma, egy ügyben átlagosan 7 ajánlattevőnk volt. A felmerült kérdések megoldására (pl. licit összeg megerősítése) a programfejlesztések folyamatosan történtek. A végrehajtás alá vont ingóságok (többségében járművek) elektronikus úton történő árveréseiből december végéig 939 fejeződött be, melyek becserkéte összesen több mint 933 millió forint volt. Az elektronikus licitálásra került vagyontárgyakhoz az árverési vevők átlagosan a becserkélt értéék 73 %-ának megfizetésével jutottak hozzá. 2009-től már az ingatlanok értékesítésére is kiterjesztjük az elektronikus árverés lehetőségét.

Tapasztalataink szerint a tavalyi év során nagyobb számban, bár a korábbiánál alacsonyabb összegek tekintetében szembesültek az adózók fizetési nehézségekkel. A beérkezett 276 ezer **fizetési könnyítési és méltányossági kérelem** 21 százalékkal több volt az előző évinél, a bennük foglalt összeg viszont 28 százalékkal alacsonyabb. Ezen kérelmek elektronikus úton történő benyújtására 2008. május 21-től biztosítottuk a lehetőséget, amivel az év végéig ezerkétszázán éltek is. Az összes benyújtott kérelem átlagos összegének csökkenése az illetékek miatt jelentkezett, miután a kérelmek közel fele illetékekre is irányult (a megelőző évben ez az arány alacsonyabb volt). Intenzív munkával a 2007. év végéig elbírált 140 ezer kérelemmel szemben tavaly már 190 ezer kérelemben született döntés, melyekben a korábbi 75 százalékot is valamelyest meghaladó arányban részben, vagy teljes mértékben engedélyeztük a fizetési könnyítést. A jelen gazdasági válságában számolunk azszal, hogy adózóinknak még több fizetési nehézségük lehet. Ennek kezelésére törvényben foglalt lehetőség, hogy 2009-ben a magánszemély a százezer forintot meg nem haladó személyi jövedelemadó fizetési kötelezettségének pótlékmentes részletfizetésszel tehet eleget.

Sokirányú hatósági fellépésünk összességében 2008-ban mintegy 2,3 millió elsőfokú **határozat/végzés** kiadásával járt, ami 16 százalékkal több az előző évinél. Ebből említésre méltó, hogy 2008-ban 914 ezer illeték tárgyú határozat/végzést/fizetési meghagyást/fizetési felszólítást adtunk ki, továbbá több mint 366 ezer határozatot kellett küldennünk az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezetteknek (az előző évben még csak a nem teljesítőknek kellett nagyságrendileg kevesebb határozatot kiadnunk).

Mulasztási bírságot tartalmazó határozataink száma és az átlagos bírság összege is nőtt az előző évhez képest, ami-ben szerepe van annak, hogy a korábbiánál jóval több esetben tapasztaltuk a bevállás beadás elmulasztását, illetve a különböző adóelőleg feltöltési kötelezettség nem megfelelő mértékű teljesítését. Az adószámok felfüggesztése kapcsán is, majd adószám törlés miatt is 10-10 ezret valamelyest meghaladó számú határozatot készítettünk. Az elsőfokú határozatok jogerőre emelkedésének mértéke változatlanul magas szintű, még az év folyamán 83 százalékukat ismét elfogadták az adózók.

Ellenőrzéseink, hátralékbehajtási intézkedéseink során a korábbiánál nagyobb számban találkoztunk olyan adózói magatartásokkal, melyek **büntető feljelentések** megtételét indokolták. Így az előző évi 1071-nél 19 százalékkal több, összesen 1276 büntető feljelentést készítettünk, amelyekben a feltárt elkövetési érték közel 60 milliárd forint (89 százalékkal haladja meg az előző évi feljelentésekhez kapcsolódó értéket). A feljelentésekben előforduló bűncselekmények felét adócsalás és csalás, 28 százalékát magán-, illetve közokirat-hamisítás, közel 10 százalékát pedig a számviteli rend megsértésének gyanúja indokolta.

Az állami adóhatóság sajátos és az utóbbi években intenzíven bővülő kötelezettsége, hogy az általa nyilvántartott adatokból – az adótitok megőrzése mellett – információt szolgáltatasson. Ezekre az **adatszolgáltatásokra** az elmúlt évben is nagy számban került sor, részben együttműködési megállapodás, illetve törvényi kötelezettség alapján (minisztériumok, OEP, KSH, stb. részére) részben külső megrendelők részére. Az adatkérők köre jellemzően a pénzügyi szektorból, valamint a jelentősebb kutatóintézetekből tevődött össze, de gyakoribbá váltak a helyi önkormányzatok helyi iparűzési és kommunális adó megállapításához szükséges adatok kiadása iránti megkeresései. Törvényi előírások támogatják, hogy 2009-től a hivatalból történő társszervi adatszolgáltatások kiterjesztésére kerüljön sor (be nem jelentett alkalmazottakról, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó bevállott nyugdíjjárulékáról, a vállalkozás megszűnéséről, az őstermelői igazolvány visszaadásáról, visszavonásáról, ügyvédi, szabadalmi ügyvivői tevékenység, valamint a közjegyzői szolgálat szünetelésének időtartamáról).

Év végi számvetésünkör, a következő esztendő tennivalóinak meghatározásakor áttekintjük és értékeljük **tevé-**

kenységünk belső elemeit is, mindazokat a lépéseket, amelyek nélkül szakmai eredményeinket nem érhetük volna el. E tekintetben is nagyon sokféle folyamatunkról lehet szólni, kezdve a törvényességi, illetve belső ellenőrzési vizsgálatainkkal, valamint a minket ellenőrző ÁSZ és PM vizsgálatokkal, az ombudsmanni megkeresésekkel, melyek mind arra irányulnak, hogy a jogszabályoknak megfelelően járjunk-e el. Eredményesnek tekinthetjük ezeknek a figyelemfelhívásait, ajánlásait is, mert számtalan tevékenységünket érintően alapvető hiányosságokat nem tártak fel, jelzéseik pedig munkánk jobbítását szolgálták. Folytathatjuk a munkatársainkkal kapcsolatos számtalan humánpolitikai, új típusú teljesítményértékelési feladatunkkal, de szólhatunk arról a 2009-ben még inkább előtérbe álló tevékenységünkről, mellyel a korrupció elleni küzdelemben veszünk részt. Feltétlenül említeni kell szervezetünk működését biztosító költségvetési gazdálkodásunkat, amelyet évek óta takarékoság jellemez. A tavalyi évben viszont megteremtődtek azok a források, amelyekkel lényegesen bővíthettük belső képzésünk résztvevőinek számát. Ez nélkülözhetetlen is volt, hiszen az előző évben megnövelt létszám felvétele és a nagyszámú nyugdíjba vonulás erős fluktuáció mellett zajlott, így a korábbiánál sokkal több munkatársnak kellett eljárnia

títani mind az alapismereteket, mind a szakmai feladatainak ellátásához szükséges ügyviteli rendet, a használandó informatikai rendszerek kezelését.

Évek óta figyelmet fordítunk az **adózási ismeretek iskolarendszerű oktatásában** való közreműködésre, melyre eddig elsősorban az egyetemekkel, főiskolákkal kötött együttműködési megállapodásaink keretében volt módunk. Stratégiánkban ez a tevékenységünk az adótudatosság erősítésének céljához kapcsolódik, amelyet a fiatalabb generációknál is célul tűztünk. Ezért 2008. végén „RangAdó” elnevezésű országos középiskolai vetélkedőt indítottunk, mely iránt nagy az érdeklődés, mivel az adózási ismeretek többfordulós versenyére december végéig 428 középiskolai csapat jelentkezett.

Egyes szakmai tevékenységeinknél már jeleztem, hogy folyamatosan hasznosítjuk **nemzetközi adóhatósági kapcsolatrendszerünket**, amelyek intenzíven és egyre több irányban bővültek a tavalyi év során is. Rendszerezések voltak a két- és többoldalú találkozók, tanácskozások, tapasztalatcserék mind az Európai Unió, mind pedig az unión kívüli államok adóhatóságaival. Büszkék vagyunk arra, hogy az APEH-ba is több külföldi adóhatósági delegáció érkezett munkamódszereink tanulmányozására, és a korábbiánál nagyobb számban pályáztak eredményesen és vehettek részt az adóhivatali dolgozók külföldi tapasztalatcserén.

DR. SZIKORA JÁNOS